

Muži v mateřských a základních školách: Jan Průcha

28.10.2024 - | Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Jan Průcha se dostal k učení na základní škole přes profesi zdravotního bratra, muzikoterapeuta i informatika. Vše, co se v těchto oborech naučil, zhodnocuje a v současnosti předává dětem na Bratrské základní škole.

Jan učil hrát na kytaru jako teenager už své kamarády, nyní předává své zkušenosti dětem ve škole i ve volném čase.

1. Jak jste si vybral práci, kterou děláte? Chtěl jste pracovat s dětmi odjakživa?

Už v pubertě jsem učil kamarády hrát na kytaru, ale že budu pracovat ve školství, to by mě nenapadlo ani ve snu. To se postupně vyvinulo. Původní profesí jsem zdravotní bratr, což mě naučilo pracovat s lidmi v krizích a vidět rychlý běh lidského života. Mimo to mi praxe u lůžka poskytla zkušenost s proměnami lidské povahy v různých situacích, a to je nejen pro pedagoga zkušenost k nezaplacení. A mimochodem, báječné učivo už do mateřské školy.

Ve dvaadvaceti jsem se setkal s oborem muzikoterapie. Můj zdravotnický základ se spojil s hudebním, a to vyústilo v živnostenské období, kdy jsem pracoval pro řadu škol a školek. Učil jsem hru na nástroje, psal jsem (a píšu) hudbu pro děti a vedl jsem i rozsáhlejší programy pro děti s rodiči

Abych však už tenkrát mohl fungovat na trhu, musel jsem mít webové stránky. Tak jsem se naučil vše potřebné, a bylo, jak se říká, hotovo. Ke zdravotnictví a muzice se připojila informatika. Vše, co jsem se v těchto oborech naučil, nyní zhodnocuji a předávám dětem na Bratrské základní škole.

K učení na základní škole se dostal Jan Průcha přes profesi zdravotního bratra, muzikoterapeuta i informatika. To vše nyní zhodnocuje a předává dětem.

2. Co Vás na této práci baví a co je na ní nejnáročnější?

Baví mě, že dělám práci, která má obrovský smysl a je opravdová. Není to žádné přeprodávání bezcenného zboží nebo prázdných informací. Ze zkušenosti vím, že vliv učitele v mateřské škole a na 1. stupni základní školy může být velmi podstatný (pokud své řemeslo dělá dobře), protože jeho osobnost si dítě zafixuje většinou na celý život, přičemž učivem je třeba základní fungování světa a pojmy jako například spravedlnost. To nejsou malé věci.

Mimo to mě baví i děti samy. Například "odpálený" hasicí přístroj v ruce chlapců z 2. stupně je znamenitá "abreakční" technika pro celou školu... (NE) Doporučuji:) V mateřské škole vystačí vědro vody... Náročné mi ale přijdou momenty, kdy musím jako Igor Hnízdo trochu "křivit" realitu, abych dětem nebral moc brzy iluze. Ale bez pohádek to v předškolním vzdělávání nejde. Jak víme, skrze jejich chráněnou realitu se předškolní děti učí nejlépe.

Jak říká Jan: "Baví mě, že dělám práci, která má obrovský smysl a je opravdová."

3. Čím to podle Vás je, že v předškolním vzdělávání a na 1. stupni základních škol učí tak málo mužů?

Možná je to tím, že si mladí pedagogové neuvědomují svůj potenciál. Mám na mysli vlastnosti a schopnosti, kterými jsou od přírody přirozeně obdařeni a které jsou pro vývoj dětí dost zásadní, ale v mladých lidech vlivem doby uzamčené nebo nerozvinuté. Říká se, že chlapi jsou "hračičkové". No jistěže jsme "hračičkové" a nedokážu si představit lepší výchozí povahový rys předškolního pedagoga

než to, že je "hračička":).

A v tomto duchu můžeme probrat mužské archetypy a rysy od dítěte přes hrdinu, krále, čaroděje až po moudrého starce. A řekněte sami, má z čeho vycházet (jako předškolní pedagog) ten, v kom je takový potenciál vědomý a rozvinutý?

To samé platí o ženách. Ale to mě dostává k myšlence, že je možná problém v tom, že na sobě všichni osobnostně málo pracujeme a necháváme se (i jako učitelé) semlít konzumní dobou, která vesele požírá ideály a plodí osobnostně utlumené jedince. Další důvod může být ten, že si prostě neuvědomujeme, jak zásadní předškolní pedagogika může být. Finanční ohodnocení a společenské předsudky o učitelích ve školkách nechávám stranou.

4. Berou děti jinak učitele muže než učitelku ženu? Vnímáte nějaký rozdíl ve svém přístupu k dětem oproti kolegyním?

Já bych první otázku trochu rozvinul. Jedna věc je, proč děti učitele berou nebo ne, a druhá věc je, v čem a jak ho berou. To, zda děti berou nebo neberou svého učitele, začíná u jeho vztahu k nim, a na genderu v drtivé většině nezáleží vůbec. Pokud je učitel sám za sebe a nehraje žádné silové či jiné divadlo, nemívá problém. (V opačném případě je vždy nakonec rozklíčován.) Gender podle mého pozorování určuje, v čem vás děti oslovují více, jak se s vámi o věcech baví a podobně. A to je zcela přirozené, správné a nezaměnitelné. Rozdíl v přístupu kolegyní samozřejmě vnímám a jsem tomu rád. Například oceňuji jejich trpělivost v činnostech, kde bych já už lezl po stropě, a naopak za ně rád přebírám roli montéra, draka či moderátora dispute o velikosti naší planetární soustavy v porovnání s rozměrem fazole. Vše zapadá:)

Podle Jana může být vliv učitele v mateřské škole a na 1. stupni základní školy velmi podstatný, protože jeho osobnost si dítě zafixuje většinou na celý život.

5. Myslíte si, že by muži mezi učiteli malých dětí měli být zastoupeni častěji? A co by podle Vás pomohlo, aby ve školkách a na základních školách učil vyrovnanější počet žen a mužů?

Rozhodně ano. Myslím, že by to mělo skvělý vliv na rozvoj osobností dětí, na prostředí ve školkách a na formování budoucích generací. Časem by zmizela i ta nesmyslná předpojatost o jakési nedostatečnosti předškolních pedagogů a bylo by na světě zase o něco veseleji. Co by tomu pomohlo je nasnadě – více pílě ve vládě. Rozvinu to: řekl bych, že by například nezaškodilo provést širokou osvětu o formování lidské osobnosti v dětství. Je to nesmírně zajímavá oblast, která by beze sporu zaujala širokou i odbornou veřejnost a měla by jistě podstatný význam, i kdyby k nárůstu počtu učitelů v MŠ ihned nepřispěla. A její součástí by mohla být výzva, dívat se na předškolní děti nejen jako na děti, ale na budoucí velké lidi, kteří se budou starat o svět. Ale to už někdo navrhoval, že?:)

Foto: Archiv Jana Průchy

Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021 - 2030:

<https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/vlada-dnes-schvalila-strategii-rovnosti-zen-a-muzu-na-leta-2021---2030-187164/>

Téma rovnosti žen a mužů na webu MŠMT:

<https://www.msmt.cz/ministerstvo/genderova-rovnost>

<https://msmt.gov.cz/ministerstvo/novinar/muzi-v-materskych-a-zakladnich-skolach-jan-prucha>